УДК 330.3:336.5

Олієвська Мирослава Григорівна,
к.е.н., доцент, науковий співробітник
відділу бюджетної системи,
НДФІ ДННУ «Академія фінансового управління»,
м. Київ, Україна

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ НЕ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Управління сталим розвитком суб'єктів господарювання, та їх досягнення в соціальній сфері зокрема, розкриваються у нефінансовій звітності, яка є однією з форм звітування і допомагає підприємствам вимірювати, розуміти та повідомляти про управління персоналом та дотримання прав працівників [4].

В сучасних умовах бізнесовим структурам вкрай важливо демонструвати інформацію не фінансового характеру. Як правило, потреби в такій інформації мають міжнародні організації, союзи, уряди країн, потенційні інвестори, партнери, персонал тощо [5]. Зокрема, на міжнародному рівні, нефінансова звітність (або звітування про довкілля та соціальне управління) є інформаційним забезпеченням моніторингу досягнення Глобальних цілей сталого розвитку, а саме SDG 12 «Ensure sustainable consumption and production patterns» [6], оскільки у такій звітності детально описуються заходи, що вживаються бізнесом для управління екологічними та соціальними ризиками. Таке звітування є корисним для акціонерів, ділових партнерів та інших стейкхолдерів. І, як правило, інформація про вплив діяльності компаній на навколишнє середовище, соціальні аспекти, права людини та їх захист розкривається в окремих нефінансових звітах або як частина річного звіту.

Для розробки нефінансової звітності розроблено ряд матеріалів: Framework Керівних принципів звітності ООН; GRI стандарти в області стійкого розвитку [7]; Міжнародна інтегрована система звітності, Повідомлення Глобального договору ООН про прогрес та інші [4].

Наприклад, серед не фінансової інформації, яку повинні розкривати великі компанії, відповідно до Директиви ЄС 2014/95/ЄС [2], дані про екологічну політику, про соціальну відповідальність та поводження з працівниками, про дотримання прав людини, про боротьбу з корупцією та хабарництвом, а також питання освіти та професійної підготовки в контексті розвитку людського капіталу. Незважаючи на те, що Директива надає компаніям значну гнучкість у розкритті відповідної інформації (компанії можуть використовувати міжнародні, європейські або національні рекомендації під час складання не фінансової звітності), у червні 2017 року Європейська комісія опублікувала свої Guidelines on non-financial reporting (methodology for reporting non-financial information) [3], тобто вказівки, що допомагають компаніям розкрити високоякісну, відповідну, корисну, послідовну та більш порівнянну нефінансову (екологічну, соціальну та управлінську) інформацію і тим самим сприяти сталому зростанню та зайнятості.

Уряди європейських країн активно підтримують пропозиції Європейської Комісії щодо розкриття нефінансової інформації. Зокрема, у Франції

законодавство зобов'язує великі компанії розробляти, впроваджувати та публікувати щорічні плани пильності з деталізацією кроків, які вони вживатимуть для виявлення ризиків у галузі прав людини та запобігання серйозним порушенням, здоров'ю та безпеці людей та навколишньому середовищу в результаті діяльності бізнесу. У Чеській Республіці багато компаній складають нефінансову звітність добровільно, оскільки це розглядається як питання іміджу та конкурентоспроможності, можливості поліпшити ринкові позиції. Датська торгова організація з аудиту, бухгалтерського обліку, податків та корпоративних фінансів «FSR – Danish Auditors» щороку оголошує компанію найкращим звітом про корпоративну соціальну відповідальність як серед великих компаній, так і серед інших бізнесових структур. У Фінляндії Міністерство зайнятості та економіки та Міністерство охорони навколишнього середовища беруть участь у організації щорічного конкурсу звітності про корпоративну соціальну відповідальність; такі змагання проводяться з 1996 року з метою заохочення компаній до звітування про КСВ. У Польщі зобов'язання щодо звітності адресовані великим суб'єктам господарювання та, як правило компанії, що працюють переважно у фінансовому секторі, включаючи банки, страхові компанії, емітентів цінних паперів та великі групи капіталу [4].

Проте, на відміну від фінансової, не фінансова звітність є не стандартизованою та непропорційною. Компанії висвітлюють окремі досягнення (переважно в екологічній сфері), натомість соціальна сфера описується поверхнево за допомогою декількох індикаторів (витрати на соціальний розвиток та соціальні заходи; структура персоналу підприємства за рівнем освіти; загальна кількість працівників, що пройшли тренінги й підвищили кваліфікацію за категоріями працівників; загальна кількість годин навчання працівників; середня кількість годин навчання на одного працівника за категоріями; загальна кількість студентів, що пройшли практику на підприємстві; фінансування заходів з охорони праці; обсяги та динаміка інвестицій в охорону праці; витрати на забезпечення працівників індивідуальними засобами захисту на підприємстві; кількість нещасних випадків та травмованих працівників [1]. Більше того, окремі діючі нормативні акти щодо регулювання аудиту нефінансової звітності вимагають роз'яснень та супроводу [5].

На противагу цьому, доцільно зобов'язати компанії по-перше, розробляти та впроваджувати в практику програми соціального розвитку в цілому та розвитку людського капіталу та мікрорівні, а з ін. По-друге, окрім суттєвих і основних індикаторів, компаніям слід звітувати про підтримку та розвиток людського капіталу за допомогою таких індикаторів як питома вага витрат на персонал у загальних витратах підприємства; витрати на охорону здоров'я на одного штатного працівника; коефіцієнт конкурентоспроможності зарплати; рентабельність інвестицій в людський капітал; ефективність навчання; витрати на навчання одного працівника; знання, досягненні завдяки навчанню; індикатор ефективності робочої сили тощо.

Підсумовуючи зазначимо, що незважаючи на певні досягнення щодо складання не фінансової звітності, нині актуальними є питання щодо її

стандартизації, уніфікації та адаптації до потреб споживачів інформації, наведеної у таких звітах, тобто необхідно переглянути регуляторні вимоги щодо складання та оприлюднення не фінансової звітності.

Список використаних джерел

1. Група Нафтогаз. Річний звіт 2019. URL: https://www.naftogaz.com/files/Zvity/Naftogaz_2019_UA.pdf

2. European Commission. 2014. Directive 2014/95/EU of the European Parliament and of the Council of 22 October 2014 amending Directive 2013/34/EU as regards disclosure of non-financial and diversity information by certain large undertakings and groups

3. European Commission. 2017. Guidelines on Non-Financial Reporting (Methodology for Reporting Non-Financial Information) (2017/C 215/01). Brussels: European Commission.

4. National Action Plans on Business and Human Rights (2020). Non-financial reporting. https://globalnaps.org/issue/non-financial-reporting/

5. Petryk O., Kurylo O., Karmaza O., Makhinchuk V. and Martyniuk O. (2018). Non-financial reporting of companies and the necessity of its confirmation by auditors in Ukraine. Problems and Perspectives in Management, 16(2), 385-395. doi:10.21511/ppm.16(2).2018.35

6. SDG Indicators : Metadata repository / United Nations Department of Economic and Social Affairs. Statistics Division. URL:https://unstats.un.org/sdgs/metadata/

7. UNCTAD ISAR (2019). Guidance on Core indicators for entity reporting on the contribution towards the attainment of the Sustainable Development Goals. URL: https://unctad.org/en/PublicationsLibrary/diae2019d1_en.pdf

УДК 657

Осіпчук Дарина Сергіївна,
аспірант кафедри інформаційних систем в управлінні та обліку,
Державний університет «Житомирська політехніка»,
м. Житомир, Україна

ДЕРЖАВНА ДОПОМОГА ЯК ОБ'ЄКТ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ: МСФЗ ПІДХІД

Господарська діяльність будь-якого підприємства починається із організації бухгалтерського обліку, що включає в себе такий важливий елемент як облікова політика – внутрішній нормативний документ, що регламентує порядок ведення бухгалтерського обліку по кожному об'єкту облікової політики. В обліковій політиці підприємства зазначають лише ті об'єкти, по яким наявними є декілька альтернативних методів та процедур відображення в бухгалтерському обліку відповідно до стандартів. З цього випливає висновок, що не всі об’єкти бухгалтерського обліку можуть бути об’єктами облікової політики.

Формування облікової політики є досить важливим процесом, оскільки вона складається на довготривалий період часу, повинна враховувати усі необхідні особливості обліку по тому чи іншому об’єкту бухгалтерського обліку, а також опосередковано впливає на фінансові результати діяльності суб’єкта господарювання, через обрані методи та способи обліку.